

Moció de Fem Masnou per impulsar mesures que fomentin l'equitat educativa al nostre municipi

El confinament que, arrel de la crisi sanitària de la covid -19, vam patir l'últim trimestre del curs passat i que va implicar la substitució de l'educació presencial per l'ensenyament online va posar de manifest la gran desigualtat social i educativa que existeix entre els nens i joves del nostre país i la incapacitat per fer-li front d'un sistema educatiu - molt debilitat per les retallades de l'última dècada - que no només pateix una manca de recursos per abordar aquesta falta d'equitat, sinó que la fomenta en fer de la segregació escolar la base sobre la que està construït.

En el context d'emergència educativa que ens va situar la covid-19, del primer que ens vam adonar va ser de l'esclatxa digital existent en les nostres escoles i instituts. De seguida, els docents van advertir que hi havia infants i adolescents que no podien seguir les classes online perquè no disposaven del mitjans per fer-ho. De fet, segons dades del sindicat USTEC, es calcula que a Catalunya 360.000 alumnes no disposen d'ordinador i 180.000 no tenen accés a Internet. Tot i les promeses inicials del govern de la Generalitat de solucionar el problema, el cert és que van ser els ajuntaments, en col·laboració amb les escoles i instituts, els que van fer arribar la major part de dispositius als alumnes que no en tenien. Tanmateix, aquesta solució no hauria de quedar-se en el nivell de la contingència i hauria de convertir-se en una resposta estructural que fes que tots els infants i adolescents de Catalunya disposessin de mitjans tecnològics.

El confinament, a més, va evidenciar una altra desigualtat social molt present als nostres centres educatius: per raons socioeconòmiques o culturals, no totes les famílies poden ajudar els seus fills en la realització dels deures i les tasques escolars. Fa temps que el debat sobre els deures forma part de les preocupacions de la comunitat educativa del nostre país. El nostre municipi hauria també d'abordar-lo de manera urgent si vol caminar cap a la consecució de l'equitat educativa.

Al mes d'abril, enmig de l'estat d'alarma, la Fundació Bofill va demanar als consistoris d'arreu de Catalunya la presentació d'una moció per al desplegament de mesures efectives contra la segregació escolar, donat que hi havia clars indicis que aquesta realitat estructural del nostre sistema educatiu s'incrementaria com a conseqüència de la crisi de la covid-19. Cal recordar que Catalunya es troba entre els 10 països d'Europa amb més segregació escolar i que en concret El Masnou es situa entre el grup de 42 municipis que la Fundació Bofill considera amb molt alta segregació escolar. Fem Masnou va presentar la moció esmentada al ple d'octubre de 2020 i va ser aprovada per unanimitat. En l'espai del Consell Escolar Municipal s'ha creat una comissió que haurà de treballar per fer efectiva la implementació al nostre municipi de les mesures recollides en la moció, destinades totes elles a garantir un repartiment equilibrat dels alumnes més vulnerables entre els centres educatius del municipi.

La segregació escolar es produeix sobretot entre centres concertats i centres públics (segons dades del Departament d'Educació, la proporció d'alumnes d'origen estranger, en el curs 2018/19, era d'un 16'5% als centres públics i d'un 8'1% als concertats), però també es dona dins de la mateixa educació pública, degut al sobrecost que una plaça escolar suposa en determinats centres educatius públics i al qual determinades famílies no poden fer-hi front, especialment en el context de crisi actual. Aquesta qüestió hauria de ser objecte d'estudi al nostre municipi per comprovar el

grau d'impacte que aquesta realitat té en les nostres escoles i, amb dades a la mà, tractar de posar-hi remei.

Molt vinculada amb la segregació escolar es troba una altra de les realitats, quasi estructurals, que conformen el nostre sistema educatiu: l'abandonament escolar, el qual es produeix sobretot en centres amb un alt nivell de concentració d'alumnat vulnerable. Segons dades de l'Idescat i d'Eurostat, l'abandonament prematur dels estudis es xifrava a Catalunya, al 2019, en un 19%, front el 17'3% registrat a Espanya i el 10'2% d'Europa. Tot indica que aquest percentatge augmentarà amb la crisi de la covid si no es prenen mesures urgents. El nostre municipi no s'escapa d'aquesta problemàtica. De fet, al "Mapa de la vulnerabilitat social" que el govern municipal ha elaborat - en compliment d'un dels acords de la moció que Fem Masnou va presentar la ple de maig de 2020 per fer front a les situacions extremes de vulnerabilitat social - es pot llegir que un dels col·lectius més vulnerable del nostre municipi està constituït per joves que han abandonat prematurament els seus estudis.

Acabat l'estat d'alarma, a l'estiu, el Departament d'Educació va recomanar que, per compensar els efectes negatius que el confinament havia causat en la salut emocional dels nens i adolescents, era molt necessari que tots els infants del nostre país assistissin a casals o activitats de lleure. I aquí ens vam trobar de cara amb una altra feblesa del nostre sistema educatiu en matèria d'equitat educativa: els casals d'estiu i en general les activitats extraescolars són un focus molt important de desigualtat educativa. Com denunciava el mateix Síndic de Greuges en una compareixença al Parlament el 2014, hi ha molts infants i adolescents que, per motius socioeconòmics, no hi tenen accés - a Catalunya, segons l'últim informe d'UNICEF, hi ha un 28,6% d'infants en risc de pobresa i un 30% en risc d'exclusió social - . Els ajuts que aquest estiu molts ajuntaments de Catalunya van destinar perquè infants i adolescents poguessin gaudir de l'educació en el lleure haurien de convertir-se en element estructural del nostre sistema educatiu i basar-se sempre en criteris d'equitat social.

Al setembre, quan es van tornar a obrir les escoles, el Departament d'Educació no va fer les inversions suficients per garantir que la tornada es realitzés en les millors condicions de seguretat possibles, tot i les recomanacions dels experts, que parlaven de la importància de la neteja i la desinfecció en els centres educatius, d'habilitar espais grans i ben ventilats i, sobretot, de reduir ràtios, una reivindicació que, d'altra banda, molts professionals i famílies porten fent des de fa anys, ja que es considera una de les mesures més importants per assegurar la qualitat del procés d'aprenentatge. Aquesta manca d'inversió en un context d'emergència educativa, doncs, és un exemple més de la poca preocupació que els últims governs de la Generalitat han mostrat per l'educació, especialment per l'educació pública. Al nostre poble, de fet, estem patint de primera mà l'esmentada desatenció vers l'escola pública amb la decisió, ben recent, de tancar una línia de P3 a l'Escola Lluís Millet pel curs 2021/2022.

La pandèmia també ha provocat que moltes persones adultes es trobin en una situació laboral molt complicada. Algunes perquè han perdut la feina i altres - especialment les dones i les persones migrades - perquè han vist agreujada la precarietat social i laboral en la qual ja vivien. Cal, doncs, que davant d'aquesta realitat els municipis repensin i reforcin l'ensenyament per a persones adultes per intentar que el màxim nombre de veïns i veïnes puguin accedir al món laboral.

Finalment, és absolutament urgent, tal com han reiterat en incontables declaracions durant els darrers mesos diversos polítics de diferents sensibilitats, que ningú quedi enrere en aquesta crisi, i

que implementem sense més demora al nostre municipi mesures per fomentar l'equitat educativa, una de les eines més potents per garantir la igualtat d'oportunitats per a tothom.

En consideració de tot el que s'ha exposat, demanem al Ple de l'Ajuntament que prengui els següents acords:

1. Fer un seguiment acurat, en col·laboració amb els centres educatius i els Serveis Socials, perquè tot l'alumnat tingui la connexió, els dispositius pertinents i la formació tecnològica necessària per posar fi a l'esclatxa digital, potenciant les noves tecnologies, Internet i l'accés a la informació amb WIFI gratuït a tot el poble.

2. Impulsar en la comunitat educativa el debat sobre els deures, per tal que no generin desigualtat social, en la mesura que ni totes les famílies poden ajudar en la seva realització, ni tots els infants disposen dels mateixos recursos a les seves llars.

3. Desplegar mesures efectives contra la segregació escolar al nostre municipi, prioritzant les estratègies següents:

- Donar compliment, a partir del treball de la comissió creada per aquest objectiu i des de la coresponsabilitat de tots els centres públics i concertats, als acords de la moció de la Fundació Bofill, aprovada al ple d'octubre, per fer front a la segregació escolar, destinats tots ells a garantir un repartiment equilibrat dels alumnes més vulnerables entre els centres educatius del municipi.

- Municipalitzar la gestió de les escoles bressol amb l'objectiu de millorar la qualitat del servei i de fer-les econòmicament accessibles per a tothom, vetllant així per l'equitat educativa des de la primera etapa de l'escolarització.

- Implementar mesures, en col·laboració amb la comunitat educativa dels propis centres, per combatre l'estigmatització d'aquells centres amb baixa demanda.

- Dotar des de l'àmbit municipal amb recursos humans i materials aquells centres educatius del poble amb més alumnat socialment desfavorit.

- Sotmetre a debat el model de matriculació escolar vigent, tot estudiant la possibilitat d'aplicar criteris de zonificació amb l'objectiu d'afavorir una escolarització de proximitat i la reducció de la segregació escolar.

- Analitzar les diferències en els costos derivats de l'escolarització (preus de les quotes de les AFA, sortides, material escolar obligatori...) dels alumnes en els diversos centres públics del municipi, determinant si aquest sobrecost pot esdevenir un factor de segregació escolar dintre de la pròpia xarxa pública. Si això succeeix, treballar per unificar el cost de la plaça escolar en tots els centres públics.

4. Establir, prèvia diagnosi, mesures per reduir l'abandonament escolar amb l'increment dels recursos pels programes de reforç; la promoció dels PFI (Programes de Formació i Inserció) i la impartició d'un programa d'orientació acadèmica professional als centres de secundària. Fomentar els recursos i programes de noves oportunitats adreçats als joves que han abandonat el sistema educatiu prematurament.

5. Treballar per aconseguir l'equitat en l'accés a les activitats educatives fora del temps escolar, donant prioritat a les següents actuacions:

- Consolidar un model de Casal d'Estiu municipal basat en la descentralització i diversificació dels espais de realització, comptant amb les entitats del municipi com a motor del casal, reformulant la forma de finançament de les places per tal que aquest respongui a criteris de tarifació social que fomentin l'equitat educativa.

- Treballar amb la comunitat educativa un nou model d'activitats extraescolars que en garanteixi l'accés a tot l'alumnat del municipi.

- Garantir una bona coordinació entre l'administració local, els clubs esportius i els agents educatius que ofereixen activitats extraescolars esportives -espais enriquidors per a la socialització i l'educació dels infants i joves i de millora dels indicadors de salut-, per aconseguir que tothom pugui gaudir de l'esport.

- Garantir una bona coordinació entre l'administració local i les escoles d'idiomes i d'arts escèniques i visuals del poble perquè l'accés a aquests ensenyaments, claus per la formació integral de les persones, sigui factible per a tots els nens i nenes i adolescents del municipi.

- Apropar les arts escèniques als centres educatius mitjançant l'Escola Municipal de Música i amb la col·laboració d'entitats d'àmbit municipal, fomentant l'accessibilitat de tots els infants a la cultura i treballant així en favor de l'equitat.

- Afavorir l'accés a de les entitats d'educació en el lleure perquè hi participin perfils socials diversos d'infants i joves tot assegurant els suports necessaris.

- Fomentar la cohesió entre els infants i adolescents de diferents centres educatius impulsant activitats que puguin ser compartides (obrir els patis de les escoles, dissenyar - per part de la comunitat educativa dels centres - un model d'activitats extraescolars obert a qualsevol infant del municipi...).

6. Exigir al Departament d'Educació que faci les inversions necessàries per garantir la seguretat sanitària a les nostres escoles i instituts, amb especial atenció a la reducció de ràtios. En aquest sentit, treballar, des de la comissió per fer front a la segregació escolar, per arribar a acords interns entre els centres educatius del poble que garanteixin unes mateixes ràtios a totes les escoles i instituts, fomentant així la solidaritat entre els centres i no la competitivitat.

7. Definir un projecte d'educació al llarg de la vida des d'una perspectiva comunitària, en col·laboració amb els centres educatius i les entitats del poble. Divisió del programa educatiu del CFPAM (Centre de formació de persones adultes del Masnou) en educació formal, educació pel món laboral i cultura general.

8. Informar d'aquests acords als centres educatius del poble, a les AFA, al CFPAM, a l'Escola Municipal de Música, a les entitats esportives i de lleure, a les escoles d'arts i d'idiomes del municipi, al Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya i a la ciutadania en general pels mitjans habituals de l'Ajuntament.

El Masnou, 12 de gener de 2021

Grup Municipal de Fem Masnou